

Nr 71

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående fortsatt utbyggande av akademiska sjukhuset i Uppsala m. m.; given Stockholms slott den 8 mars 1968.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Sven Aspling

Propositionens huvudsakliga innehåll

Som en andra etapp av pågående utbyggnad av akademiska sjukhuset i Uppsala föreslås uppförande av en behandlingsbyggnad och en vårdavdelningsflygel för kirurgiska specialiteter samt en aulabyggnad. Etappen omfattar i stort sett kliniker och mottagningsavdelningar för allmänkirurgi, ortopedi och kirurgisk urologi samt del av centraloperationsavdelning och röntgendiagnostikavdelning för hela sjukhuset. Vidare föreslås att en parkeringsanläggning uppförs. Den sammanlagda kostnaden för byggnadsåtgärderna beräknar sjukhusets byggnadskommitté till ca 95 milj. kr.

För budgetåret 1968/69 föreslås ett investeringsanslag av 11 milj. kr. till sjukhusets utbyggande.

Vidare redovisas vissa överenskommelser med Uppsala läns landsting rörande akademiska sjukhuset, enligt vilka de psykiatriska samt barn- och ungdomspsykiatriska klinikerna skall den 1 oktober 1968 vara helt inordnade i sjukhuset.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 8 mars
1968.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, KLING, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON, GUSTAFSSON, GEIJER, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Aspling, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *fortsatt utbyggande av akademiska sjukhuset i Uppsala m. m.* och anför.

I prop. 1968: 1 (bil. 7 s. 245) har Kungl. Maj:t på min hemställan föreslagit riksdagen att, i avvaktan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1968/69 beräkna till Utbyggande av akademiska sjukhuset i Uppsala ett investeringsanslag av 11 milj. kr.

Beredningen av detta ärende är nu avslutad. Jag anhåller om att få *dels* redogöra för nämnda fråga närmare, *dels* anmäla uppkommen fråga om godkännande av överenskommelser med Uppsala läns landsting om ändring av 1954 års avtal angående samarbete för drift av akademiska sjukhuset i Uppsala samt om beräkning av landstingets kostnadsandel av den s. k. löpande utrustningsanskaffningen till akademiska sjukhuset i Uppsala.

Utbyggande av akademiska sjukhuset i Uppsala

Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 2 880 000 kr., varav 280 000 kr. på tilläggsstat.

Inledning

Utbyggnaden av akademiska sjukhuset i Uppsala grundar sig på en av 1958 års riksdag godkänd reviderad generalplan för sjukhuset (prop. 1958: B 1, SU B 40, rskr B 60). Första delen av utbyggnaden enligt generalplanen har nyligen slutförts.

De förutsättningar, som förelåg vid tiden för upprättandet av 1958 års reviderade generalplan, har i viss utsträckning ändrats. Bl. a. har region-sjukvården införts. Antalet medicine studerande har ökat. År 1958 räknade man således med 80 kliniska utbildningsplatser vid sjukhuset. Enligt statsmakternas senaste beslut (prop. 1965: 141, SU 173, rskr 411) skall årsin-

taget vara 106 medicine studerande i de propedeutiska och kliniska ämnena fr. o. m. höstterminen 1968. Vidare har sjukvården alltmer differentierats och de medicinska standardkraven ökats.

Mot bakgrunden av de ändrade förutsättningarna har kommittén för akademiska sjukhusets i Uppsala utbyggande år 1965 lagt fram en översyn av 1958 års reviderade generalplan med förslag till fortsatt utbyggnad av sjukhuset. Byggnadskommittén har därvid räknat med att antalet vårdplatser vid sjukhuset bör ökas från f. n. ca 1 300 till ca 1 750 vid fullständig utbyggnad. Förslaget till fortsatt utbyggnad, som är redovisat i prop. 1965: 1 bil. 7 (s. 396—397, SU 5, rskr 5), innebär i stort sett följande.

Beträffande *centralkomplexet* utbyggs centrallängan söderut. Här inryms i huvudsak de kirurgiska och neurologiska klinikernas behandlingsavdelningar samt röntgendiagnostik. Till denna behandlingsbyggnad fogas två vårdavdelningsflyglar för nämnda specialiteter. Sedermera utbyggs centrallängan mot norr för specialmedicin, fysikalisk terapi och rehabilitering, varvid en vårdavdelningsflygel tillkommer för specialmedicin. Centrallängan kan i sin norra del anslutas till f. d. medicinkliniken, vilken byggnad — i varje fall övergångsvis — kan bibehållas. Väster om och anslutande till centrallängans norra del placeras en byggnadsgrupp för laboratorier, apotek och djurexperimentell avdelning. I *randbebyggelsen* reserveras väster om centrallängan på området för nuvarande lungkliniken plats för kvinno- och barnklinikerna. För dessas anslutning till centrallängan sänks nuvarande platå. Den gamla sjuksköterskeskolan används efter förbättringsarbeten till administrationslokaler. Förutvarande administrationsbyggnad utnyttjas för barndaghem och patienthotell. I det omedelbart söder om sjukhusområdet belägna *panncentralsområdet* tillkommer en verkstadsbyggnad.

Följande etappindelning föreslogs av byggnadskommittén.

Etapp nr	Omfattning	Byggtid (prel.)
2	Allmänkirurgi, ortopedi, urologi, delar av centraloperation och röntgendiagnostik, kirurgpolikliniker, akutintagning, intensivvårdsavdelning, centralsterilisering m. m.	1966—1970
3	Neuroblock, ögonklinik, resterande delar av centraloperation och röntgendiagnostik. Ev. thoraxkirurgi.	1970—1973
4	Kvinno- och barnklinikerna.	1973—1977
5	Dermatologi, reumatologi, geriatrik, kardiologi och lungmedicin. Ev. thoraxkirurgi.	1977—1980
6	Socialmedicin, rehabilitering (inkl. fysioterapi), apotek, laboratorier m. m.	1980—1983

Denna etappindelning jämte klinikernas inbördes placering avsåg att möjliggöra ett sammanförande av dels kirurgiska specialiteter, dels neurospecialiteter och ögonklinik, dels kvinno- och barnklinikerna samt ev. även thoraxspecialiteterna. Vidare skulle möjliggöras en i huvudsak centraliserad operationsverksamhet, central röntgendiagnostik och centralsterilisering samt ett för sjukhuset gemensamt akutintag. För uppehållande av

sjukhusets normala verksamhet under utbyggnadstiden behövdes övergångsvis ett antal delvis ganska kostnadskrävande provisorier.

Tyngdpunkten av utbyggnaden skulle tidsmässigt ligga redan i slutet av 1960-talet och början av 1970-talet.

Departementschefen framhöll i prop. 1966:1 (bil. 7 s. 304, SU 5, rskr 5) att ställningstagande till de olika utbyggnadsetapperna enligt generalplaneöversynen inte kunde ske förrän i samband med prövningen av utarbetade byggnadsprogram. Generalplaneöversynen, som helt grundade sig på av statsmakterna tidigare fastställda principer för sjukhusets utbyggnad, krävde därför inte i det sammanhanget något särskilt beslut av Kungl. Maj:t eller riksdagen.

Byggnadskommittén har sedermera överlämnat förslag till byggnadsprogram för nybyggnad för etappen 2 av centralkomplexets utbyggnad vid akademiska sjukhuset i Uppsala. Programmet omfattade lokaler för allmän kirurgi, ortopedi, urologi, centraloperation, röntgendiagnostik, kirurgpolikliniker, akutintagning, intensivvårdsavdelning och centralsterilisering m. m. Kostnaden för byggnadsföretaget uppskattades av kommittén till ca 100 milj. kr. enligt prisläget den 1 april 1965.

Över förslaget avgavs utlåtanden av nämnden för undervisningssjukhusens utbyggnad, centrala sjukvårdsberedningen, rådet för sjukhusdriftens rationalisering, medicinalstyrelsen, statskontoret, byggnadsstyrelsen och universitetskanslersämbetet, som överlämnade yttrande av rektorsämbetet vid Uppsala universitet, vilket i sin tur hört universitetets medicinska fakultet.

Kungl. Maj:t uppdrog i juni 1966 åt byggnadskommittén att på grundval av byggnadsprogrammet och med beaktande av vad som anförts i en till beslutet fogad departementspromemoria utföra projektering fram till och med färdigställande av huvudhandlingar samt verkställa kostnadsberäkning för nybyggnad för etappen 2 av centralkomplexets utbyggnad, omfattande lokaler för allmän kirurgi, ortopedi och urologi m. m., vid akademiska sjukhuset i Uppsala.

I promemorian framhölls bl. a. att viss programyta för garage inte ingått i det av Kungl. Maj:t prövade lokalprogrammet. Vidare hade ställning inte tagits till ett ev. behov av lokaler för medicinsk urologi. Byggnadskommittén skulle under den fortsatta projekteringen särskilt beakta vad remissmyndigheterna anförde angående föreslagen enskild vårdavdelning, personalutrymmen inom centrala operationsavdelningen och en ev. särskild parkeringsbyggnad. Vid planeringen av den framtida byggnadsverksamheten vid akademiska sjukhuset i Uppsala skulle kommittén utgå ifrån en total investeringsvolym av högst 75 milj. kr. för tiden den 1 juli 1967—den 30 juni 1971. Beloppet skulle täcka kostnader för såväl nämnda etapp av sjukhusets utbyggnad som andra erforderliga byggnadsåtgärder under tidsperioden.

Byggnadsförslaget

Etappen 2

Kommittén för akademiska sjukhusets i Uppsala utbyggande har överlämnat huvudhandlingar för nybyggnad för etappen 2 av centralkomplexets utbyggnad vid akademiska sjukhuset. Etappen omfattar i stort sett kliniker för allmän kirurgi, ortopedi och kirurgisk urologi samt mottagningsavdelningar för nämnda specialiteter. Vidare inryms i etappen del av centraloperationsavdelning och röntgendiagnostikavdelning, vilka avdelningar avses bli gemensamma för hela sjukhuset. Kostnaderna har i prisläget den 1 juli 1967 beräknats till 55 milj. kr. för en behandlingsbyggnad, 35 milj. kr. för en vårdbyggnad och 1,9 milj. kr. för en byggnad för aula. Sammanlagt skulle byggnadskostnaderna sålunda bli 91,9 milj. kr. i nämnda prisläge.

Behandlingsbyggnaden (B 9), som föreslås omfatta sex plan varav fyra över marknivån, utgör en fortsättning av befintligt centralkomplex mot söder. Vårdavdelningsflygeln (B 11) utgår österut från behandlingsbyggnadens södra del. Flygeln avses uppföras i tolv plan, varav tio över marknivån. Till den härigenom bildade gården förläggs aulabyggnaden (B 10), som ansluts till behandlingsbyggnaden genom ett hiss- och trapphus. Aulabyggnaden föreslås få tre plan varav ett över marknivån.

Kommittén framhåller särskilt att det föreslagna kirurgiska blocket kommer att få en central plats i sjukhuset, när detta blivit helt utbyggt.

Behandlingsbyggnaden (B 9). I behandlingsbyggnadens våningsplan 1 och 2, som ligger under marknivån, placeras centrala röntgen- och journalarkiv. Vidare anordnas skyddsrum, en depå för underhållsarbeten samt centrala omklädningsrum med tvätt- och duschrum. Steriliseringsarbetet inom sjukhuset avses koncentreras till en steriliseringscentral i plan 2. I sistnämnda plan skall även ligga en akutmottagning med en direkt ansluten intagningsavdelning om 15 vårdplatser.

Genom byggnadens våningsplan 3 avses löpa en förbindelsegång för personal, besökare och patienter. Utmed denna och anslutande korridorer ligger polikliniker och överläkarmottagningar för tidsbeställda patienter inom specialiteterna allmän kirurgi, ortopedi, kirurgisk urologi och anestesi. I planet finns vidare ett operationsrum för smärre ingrepp, utrymmen för gipsningsverksamhet, en poliklinikföreläsningssal med 80 platser och ett kliniskt-kemiskt filiallaboratorium.

Våningsplan 4 omfattar främst den del av en röntgendiagnostikavdelning, som omfattas av etappen 2 av centralkomplexets utbyggnad. Avdelningen består av tjugo laboratorier. Laboratorierna är uppdelade på två sektioner om vardera tio laboratorier. Den ena sektionen avses för allmänkirurgi-, internmedicin- och ortopediundersökningar. Inom denna sektion skall två labo-

ratorier utnyttjas för akuta undersökningar. Den andra sektionen reserveras för bl. a. thorax-, gynekologi- och urologiundersökningar.

Inom våningsplan 5 avses placeras den centrala operationsavdelningen och en uppvakningsavdelning. I etappen 2 utgörs avdelningen av tolv operationssalar med förberedelse- och efterbehandlingsrum. Normalt skall av salarna användas sex för allmänkirurgi, tre för ortopedi, två för urologi och en för akuta operationer. Uppvakningsavdelningen omfattar 20 platser. Inom våningsplanet skall även ligga en poliklinik-operationsenhet om två salar, en försörjningsdepå, och en enhet för gipsningsverksamhet.

Laboratorier för klinisk forskning inom de kirurgiska disciplinerna samt anesthesi och medicin är förlagda till våningsplan 6. Till laboratoriedelen hör ett bibliotek, tillika konferensrum, samt en verkstad. Detta plan föreslås vidare omfatta ett antal jourrum och en enhet för sjukgymnastik. Planet upptas f. ö. till en stor del av fläktutrymmen.

Vårdavdelningsflygeln (B 11). Våningsplanen 1 och 2 i vårdavdelningsflygeln — vilka plan ligger under marknivån — föreslås omfatta skyddsrum, som i fredstid kan användas som förråd, rum för avlidna, omklädningsrum för personal, städcentral och förråd m. m. Härutöver upptas våningsplanen av tekniska utrymmen.

Byggnaden ansluts till behandlingsbyggnaden i plan 3 med en för blocket gemensam huvudentré. Entréhallen är försedd med garderob och cafeteria för ca 80 personer.

I byggnadens östra del har införts ett extra våningsplan mellan plan 3 och 4. Till dessa tre plan i östra delen har koncentrerats läkarnas tjänsterum med undervisnings-, konferens- och biblioteksutrymmen samt garderob. Till plan 4 har även förlagts en centralexpedition för skrivarbetet och kuratorsexpeditionerna för blocket.

En intensivvårdsavdelning, som skall vara gemensam för samtliga sjukhusets kliniker med undantag för de thoraxkirurgiska och neurokirurgiska klinikerna, ligger inom plan 5. Den föreslås ha 24 vårdplatser. I planet planeras även utrymmen för klinikföreståndare och klinicklärarinnor.

De sex översta planen av vårdavdelningsflygeln (plan 6—11) upptas enligt förslaget av vårdavdelningar. Varje vårdavdelning omfattar i princip 46 patienter och upptar ett våningsplan. Under den aktiva tiden på dagen kan vårdavdelningen delas upp på två vårdenheter om 23 vårdplatser. Varje vårdenhet består som regel av tre 4-patientrum, fyra 2-patientrum och tre 1-patientrum. En gemensam enskild vårdavdelning, som upptar ett halvt våningsplan, har i princip samma utformning som övriga vårdenheter. Sålunda beräknas ca 115 vårdplatser för allmän kirurgi, ca 94 platser för ortopedi, ca 46 platser för urologi och ca 19 platser på den enskilda vårdavdelningen. Totalt blir detta ca 274 vårdplatser, bortsett från nyssnämnda 24 platser för intensivvård.

Mathållningen bygger på att brickor dukas i centralköket och att maten värms upp i elektronugnar i vårdavdelningens kök.

Aulabyggnaden (B 10). Aulan avses rymma 300 platser. Byggnaden skall härutöver bl. a. innehålla studio för intern televisionsanläggning, kontrollrum, rum för programledare, lokaler för verkstad och förråd samt en yta av ca 400 m², som kan användas antingen som del av berört parkeringshus eller som journalarkiv.

I etappen 2 ingår installation av 17 hissar, varav 9 sänghissar, 5 personhissar och 3 varuhissar.

Enligt en preliminär tidplan skulle schaktnings- och grundarbetena kräva ca ett år och vara utförda under våren 1969. Behandlings- och vårdbyggnaderna skulle kunna stå klara under första halvåret 1971.

Uppsala läns landsting har vid ordinarie landstingsmöte under hösten 1967 godtagit föreslagen omfattning och utformning av etappen 2.

Parkeringsanläggning

Kommittén för akademiska sjukhusets i Uppsala utbyggande föreslår enligt ett överlämnat byggnadsprogram att ett parkeringshus (B 8) anordnas under jord i direkt anslutning till etappen 2.

Parkeringsbyggnaden skulle omfatta 8 500 m² och inrymma ca 290 bilplatser. Byggnadskostnaden beräknas till 3,1 milj. kr. i prisläget den 1 juli 1967. Ett övre plan skulle vara tillgängligt för allmänheten och förses med parkeringsautomater. Ett nedre plan avses för personal. Byggnaden skulle kunna uppföras under första hälften av år 1969.

Investeringsberäkning

Byggnadskommittén räknar med en investeringsvolym för byggnadsverksamheten under tiden den 1 juli 1967—den 30 juni 1971 av 93 milj. kr. Härav hänför sig 83 milj. kr. till etappen 2 och 10 milj. kr. till förberedande arbeten m. m. Efter indexhöjning motsvarar den i Kungl. Maj:ts projekteringsbeslut medgivna investeringsramen 83 milj. kr. i prisläget den 1 juli 1967. Överskridandet skulle bli 10 milj. kr. Vidare har projektering m. m. för etappen 2 skett för ca 4 milj. kr. före den 1 juli 1967. För etappen 2 erfordras ytterligare 8 milj. kr. efter den 30 juni 1971. Kommittén har vid denna beräkning inte tagit hänsyn till kostnader för den kommande etappen 3, som skall omfatta s. k. neuroblock m. m.

Anslagsframställning

Kommittén för akademiska sjukhusets i Uppsala utbyggande föreslår, att 11 040 000 kr. anvisas enligt följande sammanställning.

1. Etappen 2, byggnadsarbeten	10 000 000
2. Förberedande arbeten	400 000
3. Etappen 3, programmering m. m.	400 000
4. Allmänna utredningar och kommitténs egen verksamhet	240 000
	11 040 000

Statens andel motsvarar 40 % av de totala kostnaderna.

1. För programmering och projektering av i etappen 2 ingående lokaler liksom för vissa schakt- och grundarbeten har huvudmännen t. o. m. budgetåret 1966/67 anvisat sammanlagt 13 584 000 kr., varav 5 172 000 kr. av statsmedel. Under budgetåret 1967/68 bedrivs inom ramen för anvisade medel projektering samt schakt- och grundarbeten. För de egentliga byggnadsarbetenas bedrivande under budgetåret 1968/69 beräknar kommittén, att totalt 25 milj. kr. kommer att erfordras.

2. I samband med byggandet av etappen 2 erfordras en ny mottagningsstation för sjukhusets elkraftförsörjning och en omläggning av det interna högspänningsnätet. Medelsbehovet för dessa förberedande arbeten (etapp XI) beräknas till totalt 1 milj. kr. under budgetåret 1968/69.

3. Etappen 3 skall omfatta lokaler för neurologi, neurokirurgi, neurofysiologiskt laboratorium och ögonklinik m. m. (»neuroblock»). Etapperna 2 och 3, som båda är förlagda till sjukhusets centralkomplex, utgör i flera avseenden en enhet. Särskilt gäller detta lokaler för centraloperation, röntgendiagnostik, centralsterilisering, viss poliklinikverksamhet och journalarkiv. Det är bl. a. inte möjligt att i etappen 2 bygga de för sjukhuset erforderliga centraloperations- och röntgendiagnostikavdelningarna i sin helhet. Det förslag till fortsatt utbyggnad som lagts fram i 1964 års generalplaneöversyn innebär, att resterande utbyggnad av dessa enheter sker i etappen 3 under åren 1970—73. I etappen 3 skall flera kliniker och avdelningar erhålla sina definitiva lokaler, såsom neurologiska och neurokirurgiska klinikerna, ögonkliniken och det neurofysiologiska centrallaboratoriet. Vidare innebär etappen 3 en väsentlig upprustning av flera av de vid sjukhuset förekommande regionspecialiteterna, däribland neurologi och neurokirurgi. Det är väsentligt att projekteringen av etappen 3 utförs parallellt med projektering och byggande för etappen 2. Kommittén har lagt fram förslag till byggnadsprogram för etappen 3. Av byggnadsprogrammet framgår bl. a., att thoraxkirurgins behov avses lösas slutligt i en senare etapp än etappen 3.

4. För allmänna utredningar och kommitténs egen verksamhet har huvudmännen för budgetåret 1967/68 resp. kalenderåret 1967 tillsammans anvisat 1 097 000 kr.

Med dessa medel bestrids kostnader för löner, arvoden, resor, hyror och expenser m. m., samt för utredningar. Sistnämnda kostnader berör ekonomiskt-organisatoriska samt tekniska utredningar, som avser sjukhusets utbyggnad i stort, samt utredningsarbetet för att fortlöpande hålla generalplanen aktuell. Med hänsyn till att en behållning av anvisade medel

förelåg vid ingången till innevarande budgetår om ca 467 000 kr. beräknar kommittén behovet av medel för ifrågavarande ändamål för budgetåret 1968/69 till totalt 600 000 kr.

Kommitténs framställningar till huvudmännen beträffande byggnadsmedel för kalenderåret 1968 resp. budgetåret 1968/69 framgår av följande sammanställning.

Ändamål	Framställningar för 1968 resp. 1968/69			
	Totalt	Av Uppsala läns landsting		Av staten
		för egen del	för regionlandstingen	
Etapp 2: byggnadsarbeten (del)	25 000 000	7 500 000	7 500 000	10 000 000
Förberedande arbeten (et. XI)	1 000 000	300 000	300 000	400 000
Etapp 3: fortsatt programmering och projektering	1 000 000	300 000	300 000	400 000
Allmänna utredningar och kommitténs egen verksamhet	600 000	180 000	180 000	240 000
Summa kr.	27 600 000	8 280 000	8 280 000	11 040 000

Yttranden

Socialstyrelsen har i stort sett inte något att erinra mot förslagen avseende etappen 2 av centralkomplexets utbyggnad och byggnadsprogram för parkeringsbyggnad i anslutning härtill. Styrelsen beklagar emellertid att begränsningen av investeringsvolymen och den därav följande reduktionen av programytan medfört en inte önskvärd beskäring av lokalerna, vilket i synnerhet ger sig tillkänna beträffande akutintaget. Styrelsen ifrågasätter också lämpligheten av fönsterlösa jourrum.

Byggnadsstyrelsen har inte någon erinran mot föreslagen utformning av vårdbyggnaden (B 11) och aulabyggnaden (B 10).

Behandlingsbyggnaden (B 9) har getts ett mycket stort husdjup, 49 m, vilket medför inte dagsljusbelysta lokaler och därmed behov av god belysning och ventilation. Kravet på god ventilation medför ett mycket avancerat luftbehandlingssystem, som kräver en mängd reglerutrustning och ett dyrbart, tekniskt avancerat övervakningssystem. Programförutsättningarna med stora centraliserade avdelningar leder dock till en utformning i princip lika den föreslagna, om samtidigt krav uppställs på att byggnaden skall ha god flexibilitet då det gäller olika planlösningssystem och framtida möjligheter till omdisponeringar. Detta kräver en bärande stomme med stora spännvidder och få vertikala schakt, vilket är utmärkande för den föreslagna lösningen. Med hänsyn härtill förordar styrelsen den föreslagna lösningen.

utformningen av behandlingsbyggnaden trots de ökade krav som ställs på installationssidan. Förhållandet mellan totalyta och rumsyta är normalt för motsvarande anläggningar.

De redovisade kostnadsberäkningarna kan av styrelsen godtas under förutsättning att en fortlöpande kostnadskontroll äger rum under projekteringsarbetet och under byggnadstiden. Kostnaderna för behandlingsbyggnaden och för vårdavdelningsbyggnaden är emellertid höga i förhållande till jämförbara objekt. Alla möjligheter bör tillvaratas att genomföra en reducering av kostnaderna vid det fortsatta projekteringsarbetet.

Styrelsen tillstyrker att den föreslagna parkeringsbyggnaden kommer till stånd. Kostnaden per bilplats blir ca 10 700 kr., vilket bör jämföras med kostnaden ca 8 000 kr. per bilplats i ett parkeringshus med öppna däck. Dock bör beaktas att den föreslagna anläggningen, som utförs med prefabricerade element, kan rationellt utnyttjas för personalutrymmen, materialupplag, verkstäder osv. under den avsevärt längre byggnadstiden för övriga objekt.

Nämnden för sjukvårds- och socialvårdsbyggnader — som övertagit centrala sjukvårdsberedningens uppgifter när det gäller att handlägga hithörande frågor — framhåller, att centrala sjukvårdsberedningen under projekterings gång följt utarbetandet av huvudhandlingarna. Vad beredningen under hand framfört har på ett tillfredsställande sätt beaktats. Nämnden anser det vara beklagligt att garaget på grund av begränsad tomtyta inte kan uppföras som en fristående byggnad. Det stora behov av parkeringsplatser som idag existerar och som inom en snar framtid kommer att bli betydligt större, bör delvis kunna lösas på det sätt som föreslås i programmet. Nämnden tillstyrker således den underjordiska parkeringsanläggningen. Kostnaderna för etappen 2 bör enligt nämnden kunna reduceras med omkring 10 %.

Nämnden för undervisningsjukhusens utbyggande anför, att vad nämnden tidigare erinrat angående en föreslagen enskild vårdavdelning, personalutrymmen inom den centrala operationsavdelningen och forskningsresurser för allmänmedicin beaktats vid byggnadsprojekteringen av etappen 2 på ett tillfredsställande sätt. Även i övrigt har lokalprogrammet omsatts till ett ändamålsenligt byggnadsförslag. De beräknade kostnaderna för uppförande av behandlings- och vårdbyggnaderna framstår vid en jämförelse med vissa motsvarande byggnadsobjekt vid andra sjukhus såsom påtagligt höga. Nämnden bedömer att ifrågavarande byggnader — utan äventyrande av deras vederbörliga funktioner — bör kunna uppföras inom en kostnad, som med åtminstone 10 % understiger de av byggnadskommittén beräknade kostnaderna. Det anförda bör kunna gälla även aulabyggnaden.

Nämnden finner det ofrånkomligt, att f. n. tillgängliga biluppställningsplatser i vart fall ökas med det antal, som den nu föreslagna garagebyggnaden omfattar. Denna byggnad kan ej utan betydande merkostnader upp-

föras separat sedan byggnadsetappen 2 färdigställd. Frågan om ventilationen från detta relativt stora garage bör särskilt uppmärksammas. Mot uppskattningen av byggnadskostnaderna för garaget har nämnden ingen erinran.

Departementschefen

Till grund för pågående utbyggnad av akademiska sjukhuset ligger en av 1958 års riksdag godkänd reviderad generalplan för sjukhuset. En första etapp av utbyggnaden enligt generalplanen är slutförd.

Mot bakgrunden av ändrade förutsättningar, såsom införandet av region-sjukvård, ökningen av antalet medicine studerande och ändrade sjukvårdskrav m. m., har kommittén för akademiska sjukhusets i Uppsala utbyggande år 1965 lagt fram en översyn av nämnda reviderade generalplan. Enligt denna översyn skulle, som en andra etapp av utbyggnaden, sjukhusets centrallänga byggas ut åt söder för att bereda lokaler för allmän kirurgi, ortopedi, urologi, delar av centraloperation och röntgendiagnostik, kirurg-polikliniker, akutintagning, intensivvårdsavdelning samt centralsterilisering m. m. Byggnadskommittén lämnade sedermera över förslag till byggnadsprogram för nybyggnad för etappen 2 av centralkomplexets utbyggnad. Kungl. Maj:t uppdrog år 1966 åt byggnadskommittén att på grundval av byggnadsprogrammet utföra projektering t. o. m. huvudhandlingar för denna nybyggnad. Därvid skulle kommittén vid planeringen av den framtida byggnadsverksamheten vid akademiska sjukhuset utgå från en total investeringsvolym av högst 75 milj. kr. för tiden den 1 juli 1967—den 30 juni 1971. Beloppet skulle omfatta kostnader för såväl nämnda etapp av sjukhusets utbyggnad som andra erforderliga byggnadsåtgärder under tidsperioden.

Byggnadskommittén har nu föreslagit uppförande av en behandlingsbyggnad (B 9) i sex våningsplan, en vårdavdelningsflygel (B 11) i tolv våningsplan och en byggnad för aula (B 10). I behandlingsbyggnaden skall enligt förslaget ligga bl. a. kirurgblockets polikliniker, röntgendiagnostikavdelning och central operationsavdelning. Vårdavdelningsflygeln skall inrymma totalt 274 vårdplatser för allmän kirurgi, ortopedi och urologi. Härtill kommer 24 platser för intensivvård. I vårdbyggnaden skall även finnas en huvudentré och ett antal tjänsterum m. m. för läkarna.

Byggnadskommittén har vidare föreslagit att en parkeringsanläggning för ca 290 bilplatser anordnas under jord i anslutning till etappen 2.

Kostnaderna beräknas enligt prisläget den 1 juli 1967 till 55 milj. kr. för behandlingsbyggnaden, 35 milj. kr. för vårdbyggnaden och 1,9 milj. kr. för aulabyggnaden. Parkeringsanläggningen beräknas kosta totalt 3,1 milj.

kr. Den sammanlagda byggnadskostnaden skulle således bli 95 milj. kr., garaget inräknat.

Vissa grundarbeten, som redan påbörjats, beräknas vara klara under våren 1969. Garaget kan uppföras under första hälften av år 1969. Behandlings- och vårdbyggnaderna skulle kunna stå klara under första halvåret 1971.

Den totala investeringsvolymen för tiden den 1 juli 1967—den 30 juni 1971 beräknar byggnadskommittén till 93 milj. kr., varav 83 milj. kr. för etappen 2 och 10 milj. kr. för olika förberedande arbeten m. m. Byggnadskommittén framhåller att den investeringsvolym om 75 milj. kr., som fastställdes år 1966, på grund av kostnadsökning enligt index motsvarar 83 milj. kr. i prisläget den 1 juli 1967. Kommitténs förslag innebär således ett överskridande av medgiven investeringsvolym med ca 10 milj. kr. Härtill kommer att projekteringen m. m. för etappen 2 kostat 4 milj. kr. före den 1 juli 1967 samt att 8 milj. kr. erfordras efter den 30 juni 1971 för slutförandet av etappen 2. Den totala investeringen för etappen 2 m. m. blir därför 105 milj. kr. Vid dessa beräkningar har hänsyn inte tagits till kostnaderna för genomförandet av etappen 3, som omfattar nervblock och ögonklinik m. m. och för vilken ett lokalprogram nyligen lagts fram.

Remissinstanserna har i stort sett tillstyrkt byggnadsförslagen. Byggnadsstyrelsen anser emellertid, liksom nämnden för sjuk- och socialvårdsbyggnader och nämnden för undervisningssjukhusens utbyggande, att de beräknade kostnaderna för behandlings- och vårdbyggnaderna är höga i förhållande till jämförbara objekt. Nämnderna anser att en reducering av kostnaderna med omkring 10 % borde vara möjlig.

Uppsala läns landsting har under hösten 1967 godtagit omfattningen och utformningen av etappen 2.

Jag finner de framlagda byggnadsförslagen rörande etappen 2 vara godtagbara. Jag har vidare inte någon invändning mot att ett underjordiskt garage anordnas på föreslaget sätt. Genom avgiftsbeläggning bör garaget bli självbärande.

Jag förordar således att byggnadsprojektet genomförs. Även jag anser dock att kostnaderna för objektet är höga. Jag vill därför understryka viktigen av att alla möjligheter tas till vara för att bringa ned kostnaderna. Jag är inte beredd att ta ställning till en kostnadsram för hela objektet innan kostnadsberäkningar föreligger, som är baserade på anbud. Vid upphandling för detta objekt bör man bl. a. pröva möjligheterna av att erhalla entreprenadanbud till fast pris utan indexklausul.

Jag avser att senare i annat sammanhang föreslå Kungl. Maj:t att för riksdagen redovisa en slutgiltig kostnadsram för detta objekt.

Byggnadsföretaget innefattas i det mellan staten och Uppsala läns landsting träffade avtalet angående utbyggnad av akademiska sjukhuset i Uppsala m. m. (prop. 1961: 79, SU 97, rskr 265; prop. 1967: 105 bil. 2 s. 11, SU 73, rskr 185). Statens andel uppgår till 40 % av byggnadskostnaderna. Även

övriga åtgärder, för vilka byggnadskommittén begär medel för budgetåret 1968/69, omfattas av nämnda avtal.

För programmering, projektering och vissa grundarbeten för etappen 2 har av statsmedel hittills anvisats 5 172 000 kr. från investeringsanslaget till utbyggande av akademiska sjukhuset i Uppsala. För bestridande av statens andel av kostnaderna för byggnadsåtgärder under budgetåret 1968/69 för etappen 2 av sjukhusets utbyggnad och för anordnande av bilgaraget bör beräknas 10 milj. kr.

Kommittén har även redovisat vissa förberedande arbeten, som bör utföras under budgetåret 1968/69 och som avser sjukhusets elkraftförsörjning. Jag finner de föreslagna åtgärderna motiverade och beräknar 400 000 kr. för bestridande av statens andel av kostnaderna under nämnda budgetår.

Byggnadskommittén har vidare föreslagit, att medel anvisas för statens andel av kostnaderna för programmering m. m. av etappen 3, som omfattar nervblock och ögonklinik m. m. Kungl. Maj:t har ännu inte prövat det av byggnadskommittén framlagda byggnadsprogrammet för etappen. Jag anser, att medel för programmering och projektering o. d. bör liksom tidigare anvisas under nämnda anslag. Jag har inte någon erinran mot kommitténs beräkning av medelsbehovet. För ifrågavarande ändamål bör för statens del beräknas 400 000 kr. för nästa budgetår.

För bestridande av statens andel av kostnaderna för allmänna utredningar och kommitténs egen verksamhet bör i enlighet med kommitténs förslag för nästa budgetår beräknas 240 000 kr.

Sammanlagt bör för nästa budgetår under anslaget anvisas avrundat 11 milj. kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att till *Utbyggande av akademiska sjukhuset i Uppsala* för budgetåret 1968/69 på kapitalbudgeten under statens allmänna fastighetsfond, socialdepartementet, anvisa ett investeringsanslag av 11 000 000 kr.

Avtalsändring m. m. rörande akademiska sjukhuset i Uppsala

Statens förhandlingsnämnd

Följande överenskommelser rörande akademiska sjukhuset i Uppsala har träffats under förbehåll av godkännande av Kungl. Maj:t och Uppsala läns landsting, nämligen

avtal om ändring av 1954 års avtal angående samarbete för drift av akademiska sjukhuset i Uppsala samt

överenskommelse angående beräkning av landstingets kostnadsandel i

den s. k. löpande utrustningsanskaffningen till akademiska sjukhuset i Uppsala.

Överenskommelserna har följande lydelse.

Mellan statens förhandlingsnämnd och Uppsala läns landstings förvaltningsutskott har — under förbehåll av godkännande av Kungl. Maj:t och landstinget — träffats följande avtal.

Avtal

mellan svenska staten och Uppsala läns landsting om ändring av 1954 års avtal angående samarbete för drift av akademiska sjukhuset i Uppsala.

Från och med den 1 oktober 1968 skall § 1 och § 3 mom. 1 i det av Kungl. Maj:t den 12 mars 1954 godkända avtalet angående samarbete för drift av akademiska sjukhuset erhålla nedan angivna, ändrade lydelse, varjämte till § 4 skall fogas protokollsanteckning på sätt nedan angives.

§ 1.

Universitetet i Uppsala tillhandahåller i enlighet med detta avtal Uppsala läns landsting för vård av patienter från Uppsala län i mån av behov minst 650 sängplatser på akademiska sjukhuset. Avtalet innefattar även sjukhusets polikliniker.

Protokollsanteckning till § 1. Såsom patient — — — — — inom länet.

§ 3.

1. För vård av patienter, som avses i § 1 i detta avtal, betalar landstinget årligen ersättning till universitetet enligt följande grunder.

§ 4.

Landstinget bidrager — — — — — tages i bruk.

Protokollsanteckning till § 4. Vid beräkning av landstingets bidrag till underhåll av den byggnad som inrymmer den vuxenpsykiatriska kliniken skall landstinget antagas ha bidragit med 30 procent av kostnaderna för denna byggnads uppförande.

Mellan statens förhandlingsnämnd och Uppsala läns landstings förvaltningsutskott har — under förbehåll av godkännande av Kungl. Maj:t och landstinget — träffats följande överenskommelse.

Överenskommelse

mellan svenska staten och Uppsala läns landsting angående beräkning av landstingets kostnadsandel i den s. k. löpande utrustningsanskaffningen till akademiska sjukhuset i Uppsala.

1. Uppsala läns landstings andel av kostnaderna för den s. k. löpande utrustningsanskaffningen till akademiska sjukhuset i Uppsala skall utgöra $\frac{K}{5} + \frac{87K \times V_l}{300 \times V_t}$ kr., varvid K motsvarar kostnaderna för den löpande utrustningsanskaffningen till sjukhuset respektive budgetår, V_l det vård dag-

antal som belöper på patienter från Uppsala län och Vt det totala antalet vård dagar vid sjukhuset.

2. Vad som stadgas i punkt 1. denna överenskommelse gäller från och med den 1 juli 1969 och ersätter därvid en den 19 december 1966 träffad och av Kungl. Maj:t den 25 maj 1967 godkänd överenskommelse.

3. För tiden den 1 oktober 1968—den 30 juni 1969 skall landstinget bidra till den löpande utrustningsanskaffningen vid de psykiatriska klinikerna med 8 000 kr.

Statens förhandlingsnämnd anför bl. a. följande.

Föredragande departementschefen anförde i prop. 1960: 159 med förslag till riktlinjer för regionsjukvårdens utbyggande m. m. (s. 137, SU 189, rskr 381) bl. a., att de psykiatriska klinikerna i Uppsala och Lund borde inordnas i sjukhusorganisationen inom resp. sjukvårdsområden. De psykiatriska och barnpsykiatriska klinikerna i Lund skall enligt gällande avtal fr. o. m. den 1 januari 1970 inordnas i lasarettet i Lund och sålunda i fråga om driftbidrag likställas med lasarettet i övrigt (prop. 1962: 77, SU 146, rskr 324).

Förhandlingsnämnden har i uppdrag att bl. a. förhandla med Uppsala läns landsting om översyn av gällande avtal angående samarbete för drift av akademiska sjukhuset i Uppsala. Därvid skall nämnden beakta frågan om ett inordnande av de psykiatriska samt barn- och ungdomspsykiatriska klinikerna vid akademiska sjukhuset i Uppsala i den för sjukhuset i övrigt gällande organisationen.

I samband med överlämnande i december 1966 av vissa avtal m. m. med Uppsala läns och Stockholms läns landsting framhöll nämnden, att det synes naturligt att vid en översyn av 1954 års samarbetsavtal rörande akademiska sjukhuset i Uppsala (prop. 1951: 123, SU 151, rskr 295; prop. 1953: 161, SU 129, rskr 262; prop. 1967: 105 bil. 2, SU 73, rskr 185) aktualisera frågan om ändrat huvudmannaskap för sjukhuset. Landstinget var emellertid i avvaktan på resultatet av länsindelningsutredningens arbete inte berett att diskutera frågan. Sedermera har landstinget begärt, att frågan om en översyn av samarbetsavtalet jämte ändrat huvudmannaskap för akademiska sjukhuset skall behandlas först i anslutning till de samordnade förhandlingar, som förhandlingsnämnden — i syfte att få till stånd enhetliga statsbidragsregler för kommunala undervisningssjukhus — planerar att föra med huvudmännen för sådana sjukhus. I detta läge har nämnden ansett sig böra ta upp frågan med landstinget om ett inordnande av de båda psykiatriska klinikerna i sjukhuset utan att avvakta förhandlingarna om en allmän översyn av samarbetsavtalet eller om huvudmannaskapet.

Parterna har enats om att driftkostnaderna vid de psykiatriska klinikerna fr. o. m. den 1 oktober 1968 skall ingå i de totala driftkostnaderna för sjukhuset samt att landstingets ersättning för vård av patienter från Uppsala län på de psykiatriska klinikerna skall beräknas på det sätt som anges i

1954 års samarbetsavtal. Denna överenskommelse mellan parterna kräver vissa ändringar i samarbetsavtalet.

Sälunda bör de bestämmelser i § 1 och § 3 mom. 1 avtalet utgå, som begränsar avtalet till att inte omfatta de psykiatriska klinikerna. I detta sammanhang har parterna dessutom enats om att justera det minsta antalet sängplatser, som enligt § 1 skall tillhandahållas patienter från Uppsala län, från 500 till 650.

Enligt § 4 i samarbetsavtalet skall landstinget bidra till sjukhusbyggnadernas underhåll i samma förhållande beträffande varje särskild byggnad, vari landstinget bidragit till kostnaderna för byggnadens uppförande. Landstingets andel av kostnaderna för att uppföra de byggnader, vari de psykiatriska klinikerna är inrymda, har begränsats till 30 % av kostnaderna för den byggnad, som innehåller bl. a. den barn- och ungdomspsykiatriska kliniken. Denna kostnadsandel har fastställts i gällande avtal om utbyggnad av akademiska sjukhuset i Uppsala m. m. Genom en protokollsanteckning till § 4 uttalas nu, att landstinget skall antas ha bidragit med 30 % av motsvarande kostnader även beträffande kliniken för vuxenpsykiatri.

Enligt 1967 års överenskommelse om Uppsala läns landstings kostnadsandel i den löpande utrustningsanskaffningen till akademiska sjukhuset i Uppsala gäller, att det vid beräkning av nämnda kostnadsandel skall bortses från den löpande utrustningsanskaffning som hänför sig till de psykiatriska klinikerna.

Parterna har enats om att 1967 års överenskommelse i frågan skall ersättas av en ny överenskommelse, enligt vilken den löpande utrustningsanskaffningen även till de psykiatriska klinikerna skall ligga till grund för beräkning av landstingets kostnadsandel i utrustningsanskaffningen till sjukhuset. Av praktiska skäl har fastställts, att landstinget för tiden den 1 oktober 1968—den 30 juni 1969 skall bidra med 8 000 kr. till den löpande utrustningsanskaffningen för de psykiatriska klinikerna. Beloppet har fastställts på grundval av det av direktionen för sjukhuset beräknade behovet av löpande utrustning till de psykiatriska klinikerna för budgetåret 1968/69.

Vårdavgifterna vid de psykiatriska klinikerna vid akademiska sjukhuset utgår f. n. med belopp, som fastställts av Kungl. Maj:t. Vid förhandlingarna har förutsatts, att ersättning för vård på de psykiatriska klinikerna vid akademiska sjukhuset av patienter från andra län än Uppsala län skall fr. o. m. den 1 oktober 1968 utgå som för vård på övriga kliniker vid sjukhuset. I fråga om Stockholms läns landsting har gällande avtal rörande vård på sjukhuset av sjuka från Stockholms län uppsagts fr. o. m. den 1 juli 1968. Nämnden har i uppdrag att ta upp förhandlingar med Stockholms läns landsting rörande nytt avtal i denna fråga.

Departementschefen

Föredragande departementschefen framhöll i prop. 1960:159 med förslag till riktlinjer för regionsjukvårdens utbyggande m. m. att de psykiatriska och barnpsykiatriska klinikerna i Uppsala och Lund borde inordnas i sjukhusorganisationen inom respektive sjukvårdsområden (s. 137). Denna fråga skulle tas upp till förhandlingar med vederbörande landsting. Såvitt avser nämnda kliniker i Lund föreligger numera 1962 års avtal om de psykiatriska och barnpsykiatriska klinikerna i Lund. Enligt detta avtal tas driftkostnaderna för klinikerna successivt över av Malmöhus läns landsting. Fr. o. m. år 1970 utgår endast sedvanligt läkarutbildningsbidrag till klinikerna.

Statens förhandlingsnämnd har nu för godkännande överlämnat *dels* avtal om ändring av 1954 års avtal angående samarbete för drift av akademiska sjukhuset i Uppsala, *dels* överenskommelse angående beräkning av landstingets kostnadsandel av den s. k. löpande utrustningsanskaffningen till akademiska sjukhuset i Uppsala. Sistnämnda överenskommelse träder i stället för en tidigare överenskommelse i frågan. Genom de nu träffade överenskommelserna skall de psykiatriska samt barn- och ungdomspsykiatriska klinikerna vid akademiska sjukhuset inordnas i sjukhuset i övrigt den 1 oktober 1968. Samtidigt höjs det minsta antalet sängplatser vid sjukhuset för patienter från Uppsala län från 500 till 650.

Jag har inte något att erinra mot innehållet i eller utformningen av ifrågasvarande avtal och överenskommelse. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna

dels avtal mellan svenska staten och Uppsala läns landsting om ändring av 1954 års avtal angående samarbete för drift av akademiska sjukhuset i Uppsala,

dels ock överenskommelse mellan samma parter angående beräkning av landstingets kostnadsandel i den s. k. löpande utrustningsanskaffningen till akademiska sjukhuset i Uppsala.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten